

Vehbi
MOGOL

Kardelyo'dan Karşıyaka'ya

Güney Dinç'ten Bir Barış Çılgılığı : LÜTFİYE VE KOMŞUSU

1939-1945 yılları arasında, dünyanın neredeyse tamamını kana bulayan, milyonlarca insanın ölümüyle, açlıkla, zorunlu göçle boğuştuğu İkinci Dünya Savaşı'nın en karanlık, umutsuz günlerinde, İzmir'in Karşıyaka'sı savaştan uzak, sakin bir semt. Burada insanlar savaşın getirdiği kıtlıklar yüzünden kahve bulamayıp arpa - nohut kavurup içseler, şeker bulamayıp çaylarını pekmezle karıştırsalar da, imbat serinliğinde barış ortamının tadını çıkarıyorlar. Kadınlar, açık havada ertesi gün için mercimek, bulgur ayıklarken erkekler tavla, dama oynuyor; sey-yar satıcılar sınırlı türdeki mallarını evlerin kapılarına kadar getiriyorlar...

9 Ekim 2015 tarihinde vefat eden, Karşıyakalı değerli hukukçu Güney Dinç'in yayımlanmış ilk romanı "Lütfiye ve Komşusu", (Cumhuriyet Kitapları, Nisan 2012) Karşıyaka'nın sıradan insanların, savaştan uzak dingin yaşamının betimlemesiyle başlıyor ama sonrasında hemen her sayfada okuru, savaşın getirdiği zulümler, ölümler, yıkımlarla yüzleştiriyor. Roman, Bal-

kan, Makedonya ve Birinci Dünya Savaşı yıllarına doğru geri dönüşlerle, bir dönemin panoramasını, sıradan insanlar açısından sergiliyor. 1912 yılında Yunan askerlerinin Midilli'yi işgale başlaması aşamasında, babalan Esat Bey'le adadan kaçıp Dikili kıyılarına çıkan kızlıktan biri olan Lütfiye'nin yaşamı ekseninde geliyor. Lütfiye'nin, kısa yaşamı savaştan savaşa koşarak geçen ve sonunda Çanak-kale'de şehit olan kocası Mehmet Nail'in mektupları birer tarih belgesi niteliği taşıyor.

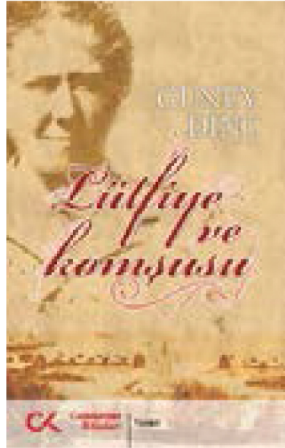
Güney Dinç, seçkin bir hukukçu titizliği ile sanatçı duyarlılığını harmanlamış ve romanına tarih, uluslar arası ilişkiler, sosyoloji gibi çeşitli bilim dallarına ilişkin öğeleri de ustaca "yedirmiş"; önemli gözlemler, değerlendirmeler katmış. Özellikle yakın tarihi konusundaki bilgileri zayıf olan gençler için, çok öğretici sahneler var. Sadece bir tanesine değinmek bile yazarın "ev ödevini" nasıl titizlikle yaptığını göstermeye yeter:

Yıl 1905. Resmen Osmanlı Devleti ülkesinin bir parçası olan Midilli Adası'na İngiliz, İtalyan, Fransız, Rus ve Avusturya silahlı kuvvetlerinden oluşan insancıl amaçlı Müdahale Gücü el koymuştur. Bu "insancıl" gücün komutanı olan Avus-

turyalı Amiral, çevirmen aracılığıyla halka şöyle der: "Burada yalnız benim dediklerim olacaktır. Toplanan bütün vergileri yaverime ödeyeceksiniz. Depolardan tek mal çıkmayacak. Emirlerime uymayanlar cezalandırılacaktır. Bu kadar!"

Romanın merkezindeki kadın Lütfiye savaşı nasıl değerlendiriyordu:

"Devleti Âliye"yi papat-

ya falına bakar gibi bu kirli savaşa sokanların kimler olduğunu artık biliyordu Lütfiye. Bu savaş kendilerini çok fazla önemseyen, yüreklerinde, insan sevgisi taşımayan hastalıklı kafaların işiydi. Sanki kumar masasında rulet çeviriyorlardı. Onlar, gerçekleşme olanağı bulunmayan beklentilerinin rakırlarda yaşayan halkların başına ne büyük felaketler getireceğinin ayırdın-

daydılar. Bunu bildikleri için, askerlerin dinsel inançlarını, beklentileri doğrultusunda yönlendiriyor, Tanrı'yı kendilerinin suç ortağı gibi göstermeye çalışıyorlardı. Bunlar gerçek dışı aldatmacalardı. Savaşa katılan bütün ülkelerin insanları, görünürde aynı Tanrı'nın ardından gidiyorlardı. Tanrı, birbirine ölüm yağdıran savaşçılardan hangisinin yanında olacaktı?

Güney Dinç, daha önce yayımladığı "Kartpostallarla Balkan Savaşı 1912-13'le", tarih konularına merakının amatörce bir ilginin çok ötesinde olduğunu ortaya koymuştu.

O yapıtında, savaş Osmanlı ordusunun onur kırıcı yenilgisinin ardından esir düşen bir subayın açısından anlatılıyordu. "Lütfiye ve Komşusu" ise savaş konusuna çok daha geniş bir

açıdan bakan; savaşı sıradan insanların yaşamı üzerindeki yıkıcı etkileri açısından değerlendiren bir barış çılgılığı!

Birbiriyle yüzyıllarca barış içinde yaşayan onca insanın savaşta birdenbire düşman oluşu, bilinçaltı ya da bilinç üstündeki her şeyin ortaya çıkiverip kan dökülmesi, her şeye el koyulması, tüm bunların nasıl tetiklendiğini öğrenmek insanın canını yakıyor. Sanki her şey şimdi farklıymış gibi. Sanki sahip olma, iktidar güdüsüyle toplumlara yapılanlar, yaptırılanlar değişmiş gibi.

Lütfiye ve sevgili komşusu Laudomia; iki ana, iki eş, güçlü iki kadın ve filmlerde olur denilecek tesadüflerle gerçek hikayeleri...

"Yolcularını alan Kızılhaç gemileri önlerinden geçip körfezin ağzına doğru giderken, Laudomia ve Stella ağır bir yükü omuzlarından attıkları için çok mutluydular. Onların sorunları şimdilik çözülmüş görünüyordu ama, büyük savaş can almayı sürdürüyordu.

Ayrılmak üzere olan konuklarıyla birlikte merdivenlerden inen Lütfiye, küçümseyen ve bir o kadar kararlı bir sesle, "Savaşın acısını bilmeyenler, barış içinde yaşamının değerini anlayamazlar," dedi ve onları kapıya kadar götürdü." Sayfa 264-265